

hun aktivt langrenn og idrettslagene Gjerpen og Herkules i Skien har hatt en god representant i henne. Gleden over naturen og fysiske utfordringer har hun fått hjemmefra. Helt fra hun var knøttliten dro foreldrene henne med seg på tur.

– Da Tidsskriftet intervjuer henne, har

hun nettopp kommet hjem fra en langhelg på Skeikampen med gode venner. Der drev de bl.a. med stisykling. Hun deler også en hytte med en vennegjeng i Hemsedal og tilbringer mye tid der. – Jeg har en stor vennekrets med de samme fritidsinteresser som meg, og det er flott – en sosial greie, sier

hun, før hun haster videre til jobb og trening. – Når jeg jobber, må jeg trene. Det gir overskudd, sier hun med et smil.

Lise B. Johannessen

lise.berit.johannessen@legeforeningen.no
Avdeling for informasjon og helsepolitikk

Taushetsplikten må sikres

– Selve det profesjonsetiske fundamentet for legerollen blir nå utfordret fra en rekke hold. Nå er det ikke bare forsikringsselskapene som vil ha tilgang til pasientopplysninger, men også det offentlige ved Arbeids- og velferdsetaten (NAV).

Det sier nyvalgt sentralstyremedlem Jan Emil Kristoffersen. Han ble i mai gjenvalgt som leder av Allmennlegeforeningen (Af) for en ny toårsperiode, og har permisjon fra sin fastlegepraksis på Lørenskog utenfor Oslo. Jan Emil Kristoffersen er den første heltidslederen av Allmennlegeforeningen.

– NAV ønsker å få full tilgang til alle journaler etter eget skjønn, sier han. – Det at det offentlige Norge ikke lenger respekterer enkeltmenneskets grunnleggende behov for taushetsplikt rundt det som kommuniseres til legen, må bl.a. sees i sammenheng med ønsket om å registrere befolkningen langs mange helseakser, fortrinnsvis i personidentifiserbare registre som senere vil kunne kobles. Det er tankevekkende og endog skremmende at verdier mange av oss har trodd har vært selvfølgelig, i så rask tempo nå settes under press i statlig regi, sier Kristoffersen engasjert.

Førstelinjetjenesten bør styrkes

– En annen stor utfordring for Legeforeningen er at eldrebølgen kombinert med stadig økende muligheter til medisinsk behandling, gjør det helt nødvendig å drøfte den relative dimensjoneringen av helsetjenestenivåene i Norge, sier Kristoffersen. – En velutviklet primærhelsetjeneste er et viktig og billig virkemiddel for å oppnå bedre folkehelse. Utviklingen de siste 20 årene hvor spesialisthelsetjenesten av naturlige grunner har hatt fokus, må nå suppleres med en utvikling av førstelinjetjenesten, sier han videre.

– Det er en evig utfordring i å ta vare på fagligheten, og jeg opplever at Legeforeningen har tatt et viktig grep med sin nye organisering med styrking av fagligheten gjennom den fagmedisinske aksen. For en stor yrkesforening som Allmennlegeforeningen er det svært nyttig å samarbeide med de fagmedisinske foreningene i mange sammenhenger, sier Kristoffersen. – Vi sa på 70-tallet at «alt er politikk». Jeg er fristet til å snu det i dag til «alt er fag». For fast-

legene spesielt er det viktig at det etter hvert må bli et krav at man er spesialist i allmennmedisin for å drive selvstendig praksis. I dag er i underkant av 60 % av allmennlegene spesialister i allmennmedisin, sier han.

Viktig premissleverandør

På spørsmål om hva han ser på som Legeforeningens styrke svarer Kristoffersen at styrken kan leses av forhistorien. – Foreningen har til nesten alle tider klart å samle de aller fleste leger i en forening og har alltid lagt vekt på en nøktern faglig argumentasjon. Dette gjør at foreningen ses på som en interessant og viktig premissleverandør av samfunnet forøvrig og ikke minst av statsforvaltningen. Selv om dette er lett å glemme når uenigheten mellom Legefor-

eningen og byråkratiet tidvis kan være både stormfull og høyroret, så er det liten tvil i det lange løp at vi er tjent med den form foreningen over tid har funnet mest hensiktsmessig, sier han.

Kristoffersen er opptatt av at det lokale tillitsvalgtarbeidet må styrkes. – For eks. er prinsippet om lokale lønnsforhandlinger hensiktsmessig for store akademikergrupper, men for leger i kommunehelsetjenesten er dette svært krevende. Vi må derfor gjøre det mer attraktivt å være lokal tillitsvalgt, sier han. «Det er synd på dem som ikke får oppleve det å være tillitsvalgt i Legeforeningen», ble det sagt fra talerstolen på Afs siste årsmøte. – Det er mye i det, men det krever mer enn det vi klarer å tilby lokale tillitsvalgte i dag, legger han til.

Jan Emil Kristoffersen kobler av med å gå i fjellet. Her sammen med sin kone Gro. Foto privat

En ønsket samhandlingspartner

Jan Emil Kristoffersen startet sin tillitsvalgt-karriere i 1981 i Øvre Telemark. Han ble i 1983 hovedtillitsvalgt i Lørenskog kommune og ble senere fylkestillitsvalgt for Alment praktiserende lægers forening i en periode før han gikk inn i styret i 2001. Han ble valgt til leder i 2005. Etter to år med lederrolle i Af kombinert med deltidspraksis er han nå frikjøpt på full tid. – Fastlegeordningen har heldigvis gjort Af til en ønsket samhandlingspartner for veldig mange aktører og etterspørselen etter vår medvirkning er gledelig stor. Det er derfor neppe tvil om at foreningen er tjent med å ha en leder på heltid, og jeg er glad for at årets generalforsamling sluttet seg til det. – Men jeg må nok gjennom et attføringsopplegg når jeg skal tilbake til praksisen, sier han.

Fikk øynene opp for allmennmedisinen

Da Kristoffersen var turnuslege i Øvre Telemark, var det øyelege han ville bli, og etter oppholdet der realiserte han drømmen og ble assistentlege ved øyeavdelingen ved den gang St. Torfinns Hospital på Hamar. Han var imidlertid allerede grepet av allmennmedisinen. – Jeg fant ut at jeg ville ha muligheten til å følge pasienten over tid i et fag hvor sykdommer kommer og går, mens folk består, sier han, og legger til at han ikke har angret på den veien han valgte.

Men det å være fastlege er ikke bare en dans på roser. – Hovedutfordringen for fastlegeordningen er i dag en helt åpenbar underkapasitet som fører til svært høy arbeidsbelastning på den enkelte fastlege og et misforhold mellom samfunnets forventninger og det som vi med rimelighet er i stand til å levere, sier han. – Dette er trolig også en medvirkende forklaring på at få kvinner søker seg til fastlegearbeidet. Vi skal som fastleger være allmennmedisinske koordinatore rundt den enkeltes helsesituasjon, men vi fornemmer i dag at vi til dels presses inn i mer sekretærlignende roller mellom tunge aktører som HF-ene og NAV. Det bekymrer oss at forvaltning av sykdommer noen ganger synes å være viktigere enn behandlingen.

– Allmennlegenes hverdag er preget av tidspress og samtidighetskonflikter og rasjonalisering av de tjenester vi kan tilby den enkelte. Det er derfor viktig å holde våre kjerneoppgaver i fokus, og det er og blir evige sannheter som «alltid trøste, ofte

lindre, og noen ganger helbrede». Befolkningen angir i undersøkelser i stor grad å være tilfredse med sin fastlege, og det er jeg helt sikker på at henger sammen med at fastlegen er den eneste i helsevesenet som er en tydelig person og ikke bare del av en organisasjon, sier han.

Trives på to hjul

Når lederen for allmennlegene skal koble av, drar han til fjells sammen med sin kone Gro. Hytta i Hemsedal er utgangspunkt for mange fine fjellturer. – Her kan vi sitte stille på en stein og se langsomt ut i evigheten eller søke opp på toppene rundt oss. Det er et deilig pusterom i en ellers travel hverdag, sier han.

Kristoffersen røper også at han er en glad motorsyklist og påstår at han ikke har skulket en eneste av de 41 sesongene siden han startet som for ung mopedist i 1966. Han har hatt mange sykler opp gjennom årene og veteranmotorsykler ligger hans hjerte nærmest. Da han som ung distriktslege i Hjørdal i Telemark kjørte på sykebesøk med en 1928 modell Indian Big Chief med sidevogn, vakte det oppmerksomhet.

– Det skapte en helt egen dialog med bygdas gamle menn når distriktslegen ankom såpass standsmessig som det, mimrer han. Nå har han derimot anskaffet en helt ny motorsykel fordi tiden ikke lenger strekker til å mekke på gamle sykler. Snekring på hus og hytte er også noe han pusler med på fritiden, gjerne akkompagnert av god musikk. – Jeg må innrømme at jeg er så gammeldags at det er musikk fra midten av 1960-tallet jeg lytter til, sier han, og legger til at Bob Dylan, Pink Floyd og The Beatles er blant hans favoritter.

De tre barna, som nå er i tjuårene, er alle forlenget ute av redet. Eldstemann er ferdig utdannet lege, en er sivilingeniør og den yngste har valgt jus. – Og de har valgt det selv, presiserer han. Da barna var yngre, var han i en årrekke engasjert i det lokale idrettslaget på Bekkelaget i Oslo, bl.a. av dommerkomiteen i Norway Cup. – Å organisere 200 dommere i 3 500 kamper uten omtrent å vite hva en fotball er, var i grunnen ganske krevende, sier han. Dette viser vel at denne mannen ikke er redd for nye utfordringer.

Lisbet T. Kongsvik

lisbet.kongsvik@legeforeningen.no
Avdeling for informasjon og helsepolitikk

Fra sentralstyrets møte 31.8. 2007

Seminar om vold mot leger

Sentralstyret har bevilget ytterligere kr 50 000 til gjennomføring av seminar om tiltak for å minske risiko for vold mot leger under yrkesutøvelse. Seminaret avholdes 1.11. 2007 på Soria Moria Hotel og Konferansesenter, Oslo.

Sentralstyret har tidligere bevilget kr 100 000 til en arbeidsgruppe for planlegging og gjennomføring av seminaret. Det vil bl.a. være innledere fra eksterne miljøer som politi og sikkerhetsutstyrsleverandører slik at man skal kunne skaffe seg oppdatert kunnskapsgrunnlag for det videre arbeidet.

Støtte til etablering av Hjerneverket

Sentralstyret har bevilget kr 20 000 som støtte til dokumenterte kostnader i forbindelse med forberedelse til gjennomføring av oppstartsmøte for Hjerneverket. Rådet vil gi informasjon om sykdommer og skader i hjernen. Informasjonen er tenkt rettet mot samfunnet generelt, pasienter og pårørende. Hjerneverket er også tiltenkt å fremme diagnostikk og behandling av skader i hjernen og den øvrige delen av nervesystemet. Rådet har også ambisjon om å fremme forskning om sykdommer og skader i hjernen og øvrige deler av nervesystemet. Støtten forutsetter at alle relevante fagmedisinske foreninger inviteres til møtet. Det forutsettes også at det ikke søkes støtte til etablering og drift fra legemiddel- eller utstyrsleverandøringen.

Legespesialister til arbeidsgruppe i NAV

Legeforeningen har foreslått følgende legespesialister til å sitte i en arbeidsgruppe nedsatt av NAV i forbindelse med revisjon av forskrift om menerstatning vedrørende hørselskader/tinnitus: Haakon Arnesen, St. Olavs Hospital, Trondheim, Asgaut Warland, Hørsels-sentralen ved Haukeland Universitets-sjukehus, Bergen og Per Monstad, privatpraktiserende spesialist i nevrologi, Kristiansand.

Legeforeningens pasientsikkerhetsutvalg

Hege Gjessing, Yngre legers forening, oppnevnes som medlem av Legeforeningens pasientsikkerhetsutvalg for resten av funksjonsperioden, frem til 31.12. 2007. Per Meinich representerer Overlegeforeningen i det samme utvalget resten av funksjonsperioden.